

Entreprenadförsäkring PS702

Gäller från och med 2018-07-01

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

Protector Försikring ASA benämns nedan i försäkringsvillkoren som Bolaget.

I både försäkringsbrev och villkor förekommer försäkringstekniska termer. I villkoret är de skrivna med kursiv stil, och definitionerna återfinns i kapitel 0 (Definitioner -Förklaringar).

Detta villkor ingår i en serie villkor för företagsförsäkring. Samtliga dessa villkor är indelade och numrerade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen nedan inte alltid är löpande.

Innehåll

0	DEFINITIONER – FÖRKLARINGAR	6
0.1	Objekttyper	6
0.1.1	Byggnad	6
0.1.7	Ritningar, arkivalier och datamedia	6
0.1.8	Pengar och värdehandlingar	6
0.1.10	Arbetstagares egendom	7
0.1.11	Arbeten	7
0.1.12	Hjälpmedel	7
0.2	Helvärdes- och förstariskförsäkring	7
0.3	Underförsäkring och påföljd	8
0.4	Återställande	8
0.5	Värdering	8
0.6	Övrigt	9
0.6.2	Övrigt	9
0.7	Krav på inbrottsskydd inom arbetsområde och inhägnat område	11
0.7.1	Krav på inbrottsskydd inom arbetsområde	11
0.7.2	Krav på inbrottsskydd avseende inhägnat område	12
1	EGENDOMSFÖRSÄKRING	13
1.1	Vem försäkringen gäller för	13
1.1.1	Försäkringstagaren	13
1.1.2	Annan än försäkringstagaren	13
1.2	När försäkringen gäller	13

1.2.1	Entreprenadtid	14
1.2.2	Garantitid	14
1.2.3	Arbeten i egen regi	14
1.3	Var försäkringen gäller	14
1.3.1	Arbeten, ritningar, arkivalier, och datamedia samt arbetstagares egendom	14
1.3.2	Hjälpmedel	15
1.4	Försäkrat intresse	15
1.5	Försäkrad egendom och försäkringsbelopp	15
1.5.1	Försäkrad egendom	15
1.5.2	Försäkringsbelopp	15
1.5.3	Investering och prisändring	16
1.6	Självrisk	16
1.7	Försäkrade skadehändelser	17
1.7.0	Allmänna undantag	17
1.7.8	Allriskförsäkring	17
1.8	Räddnings- och Röjningskostnad	19
1.8.1	Räddningskostnad	19
1.8.2	Röjningskostnad	19
1.9	Säkerhetsföreskrifter	20
1.9	Allmänna säkerhetsföreskrifter	20
1.9.1	Säkerhetsföreskrifter avseende brand	20
1.9.3	Datamedia.....	23
1.9.4	Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift	24
1.10	Skadevärderingsregler.....	24
1.10.4	Ritningar, arkivalier och datamedia	25
1.10.7	Arbetstagares egendom	25
1.10.10	Arbeten och Hjälpmedel	25
1.11	Ersättningsregler	26
1.11.2	Helvärdesförsäkring	26
1.11.3	Förstariskförsäkring	27
1.11.5	Panträtt i fast egendom och företagshypotek	27
1.11.6	Ersättningsregler i övrigt	27
1.11.7	Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser	27
1.12	Skaderegleringsbestämmelser	28

1.12.1	Anmälan om skada	28
1.12.2	Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar	28
1.12.3	Besiktning av skada	29
1.12.4	Twist om värdering	29
10	ALLMÄNNA AVTALSBESTÄMMELSER	29
10.1	Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	29
10.2	Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden.....	30
10.3	Premiebetalning	30
10.3.1	Utan betalkonto hos Bolaget	30
10.3.2	Med betalkonto hos Bolaget	31
10.3.4	Premiereglering	31
10.4	Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid	31
10.5	Räddningsplikt	31
10.6	Regress	32
10.7	Återkrav	32
10.8	Dubbelförsäkring.....	32
10.9	Kvittningsförbehåll	32
10.10	Valuta	32
10.11	Force majeure	32
10.12	Preskription	33
10.13	Tillämpbar lag och behörig domstol	33

0 Definitioner – Förklaringar

0.1 Objekttyper

Försäkrad egendom indelas i följande objekttyper.

0.1.1 Byggnad

Med byggnad avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt kap 2 § 2 i Jordabalken, som lyder "Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmaterial och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning
- ekonomibygnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinjölkning
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket, hör ej till byggnaden." Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

Anmärkning

- Objekttypen byggnad försäkras inte enligt detta villkor.

0.1.7 Ritningar, arkivalier och datamedia

Med ritningar, arkivalier och datamedia avses

- originalritningar och andra originalhandlingar (t.ex. manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningar, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- maskinläsbart medium (t.ex. hålkort, hålremsor, magnetband, magnetkort, skivor och dylikt) med information avsedd för behandling i dator.

0.1.8 Pengar och värdehandlingar

Med pengar och värdehandlingar avses

- pengar och gällande frimärken

- aktier, obligationer, kuponger lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljnings-notor och andra fordringsbevis.

Anmärkning

- Objekttypen pengar och värdehandlingar försäkras inte enligt detta villkor.

0.1.10 Arbetstagares egendom

Med arbetstagares egendom avses arbetstagares

- personliga löseegendom, dock inte pengar och värdehandlingar - egendom som enligt gällande kollektivavtal vid skada skall ersättas av - arbetsgivaren.

0.1.11 Arbeten

Med arbeten avses

- egendom och arbetsprestationer ingående i försäkringstagarens avtalade åtaganden eller i utföranden i egen regi, t.ex. byggnader, anläggningar, installationer, montage, demontage och markarbeten samt material och varor avsedda att ingå häri
- egendom av förbrukningskaraktär
- egendom och arbetsprestationer som beställare tillhandahåller.

Till arbeten räknas inte befintlig egendom som berörs av åtgärd för fullgörande av avtalat åtagande eller av utförande i egen regi, t.ex. sådan egendom som är föremål för reparation, om- och tillbyggnad eller tillsyn.

0.1.12 Hjälpmedel

Med hjälpmedel avses egendom som erfordras för utförande av försäkringstagarens arbeten, såsom - maskiner, verktyg, redskap, presenningar, formar, formluckor, ställningar

- skjul, bodar, containers, byggplatskontor med utrustning och inhägnader.

0.2 Helvärdes- och förstariskförsäkring

Helvärdesförsäkring

Vid helvärdesförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 respektive 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring, tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se 0.3).

För att full försäkring skall föreligga vid helvärdesförsäkring skall försäkringsbeloppet för

- arbeten motsvara det högsta värdet av arbeten på ett och samma arbetsområde under det kommande försäkringsåret

- hjälpmedel, vid försäkringsårets början, motsvara nyanskaffningsvärdet för alla av försäkringstagaren ägda, hyrda, leasade och lånade hjälpmedel som kan brukas på arbetsområde, oavsett dessa befinner sig på arbetsområde eller på den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser eller på annan plats (=premiegrundande belopp).

Förstariskförsäkring

Vid förstariskförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser – uppkommen skada, inkl. räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill Försäkringsbeloppet är vid förstariskförsäkring ett avtalat belopp som är lägre än egendomens nyanskaffningsvärde.

0.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger vid helvärdesförsäkring vad avser

- arbeten då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till det belopp som enligt 0.2 ovan skall tas upp som försäkringsbelopp för arbeten
- hjälpmedel då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till nyanskaffningsvärdet (se 0.2 ovan och 0.5 nedan).

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och det belopp som för arbeten respektive hjälpmedel skall upptas som försäkringsbelopp (se 0.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader (se 1.8) görs motsvarande reduktion vid underförsäkring.

0.4 Återställande

Återställande innebär för

- arbeten och hjälpmedel reparation eller återanskaffande av egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

0.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- hjälpmedel den kostnad som skulle ha uppkommit, om ny egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats vid denna tidpunkt. I värdet skall inräknas alla kostnader som fordras för att egendomen skall kunna tas i bruk.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet.

Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t.ex. på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med ekonomiskt värde avses egendomens marknadsvärde, d.v.s det sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning, eller om marknadsvärdet inte kan fastställas, det värde som med beaktande av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer, t.ex. ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet, sannolikt skulle utgöra marknadsvärdet på egendomen.

0.6 Övrigt

0.6.2 Övrigt

Arbetsområde

Med arbetsområde avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med byggnads- eller montageverksamhet. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t.ex. kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses här det belopp som fastställs enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Byggherre

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Slutlig beställare

Med slutlig beställare avses den ägare eller brukare av anläggning för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnadsverksamhet

Med byggnadsverksamhet avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden - ex. hiss och fläktsystem - och som enligt

reglerna i kap 2 § 2 Jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till montageverksamhet.

Montageverksamhet

Med montageverksamhet avses montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helst eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt reglerna i kap 2 § 3 Jordabalken hör till fastighet. Montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller elektrisk utrustning än sådan som avses i kap 2 § 2-3 Jordabalken hänförs också till montageverksamhet.

Godkänd låsenhet

Med godkänd låsenhet avses dörrlås med slutbleck eller hänglås med beslag vilka är godkända enligt gällande Sv. Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide. Med godkänd låsenhet avses även elektromekanisk låsanläggning enligt reglerna i RUS 210 (utgiven av Försäkringsförbundet).

Inkrypningskydd

Med inkrypningskydd avses skyddsanordning för öppning i omslutningsytor (vägg, golv och tak) som syftar till att försvåra för obehöriga att ta sig in genom öppningen, t.ex. stålgaller.

Installation

Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, t.ex. värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennenläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande.

Kavitation

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor, i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågakvarande temperatur. De invid materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under slagverkan, t.ex. vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar.

Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Konsortium

Lösare sammanslutning av personer eller företag - ofta i formen av enkelt bolag – med uppgift att genomföra en viss affärstransaktion eller ett gemensamt åtagande, t.ex. vid uppförande av en

större byggnad på entreprenad under viss tid, varvid sammanslutningen inte utgör en s.k. juridisk person.

Korrosion

Definieras av Tekniska Nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium". Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t.ex. torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Lönekostnad

Med lönekostnad avses

- för aktiebolag och ekonomiska föreningar den under senaste kalenderåret för samtliga anställda sammanlagda kostnaden för kontant bruttoersättning och värdet av skattepliktig naturaförmån (kost, bostad och bil) minskat med kostnadsavdrag – d.v.s. summan av de månatliga redovisningar som under rubrik "Avgiftsunderlag A" i Riksskatteverkets blankett "Uppbördsdeklaration" lämnas till skattemyndigheten dock lägst 5 pris-basbelopp.
- för övriga företag och enskilda näringsidkare dels lönekostnaden enligt ovan, dels det belopp (lön, arvode etc.) som varje i företaget sysselsatt delägare tagit ut ur rörelsen enligt senast lämnad självdeklaration, dock lägst 5 prisbasbelopp för varje delägare och år.

Premiegrundande årsomsättning

Med premiegrundande årsomsättning avses summan av P+E+BSU +K nedan.

- P: Under året fakturerad omsättning för försäkrade arbeten utförda på entreprenad (mot fast pris eller på löpande räkning) inklusive sådana arbeten för vilka försäkringstagaren varit underentreprenör samt värdet av sådan egendom och prestationer som beställaren tillfört arbeten. (Arbete som utförts i konsortier skall ingå här, se nedan)
- E: Under året för arbeten i egen regi nedlagda direkta kostnader (definierade enligt gängse skatteregler), ökade med indirekta kostnader
- BSU: Under året fakturerad omsättning och/eller värde av byggledares och sidoentreprenörs arbete, för vilket försäkringstagaren enligt avtal är skyldig att försäkra och som enligt särskilt avtal skall omfattas av försäkringen. Hit hänförs även omsättning och/eller värde av sådant underentreprenörsarbete som inte ingår i försäkringstagarens fakturerade omsättning men för vilket arbete försäkringstagaren har försäkringsskyldighet

Ytbeläggning

Med ytbeläggning avses ytskikt eller beläggning, t.ex. målning, tapetsering, beklädnad på ytter- och innerväggar samt golvbeläggning (även våtisolering).

0.7 Krav på inbrottsskydd inom arbetsområde och inhägnat område

0.7.1 Krav på inbrottsskydd inom arbetsområde

Försäkringen gäller, om inte annat avtalats, med följande krav på inbrottsskydd.

Omslutningsyta

Omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet m.m.) skall - vad avser såväl det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar - i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Anmärkning.

Här avses omslutningsytor i lokaler där försäkrad egendom förvaras (t.ex. bod, provisorisk byggnad, lokal inom byggnad som är under arbete).

Vägg, golv och tak

Ex. på godtagbar väggkonstruktion:

- regelvägg med yttersida av 16 mm spontade bräder och innersida av 10 mm byggplatta - enkelskiktsvägg av minst 25 mm spontade bräder - enkelskiktsvägg av minst 1 mm stålplåt.

För golv och tak godtas utförande som ger samma skydd mot inbrott som vägg.

Dörr, port och lucka

Dörr (såväl dörrblad som övriga delar) skall ge godtagbart skydd mot inbrott.

Dörr skall antingen vara låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet (instickslås och slutbleck) eller vara försedd med stålbom minst 10 x 50 mm som räcker över hela dörren och som är fäst med genomgående bultar, Stålbommen skall vara låst med godkänt hänglås. För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren skall vara reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar eller på likvärdigt sätt. Utåtgående dörr skall ha bakkantssäkring.

Slagdörr av trä med instickslås skall förstärkas antingen med godkänd dörrförstärkning

(långskyltar) på båda sidor eller förses med likvärdig förstärkning. Andra dörrtyper, t.ex. skjutdörrar, skall förstärkas på likvärdigt sätt. För port och lucka godtas samma eller likvärdigt utförande som för dörr.

Dörr, port eller lucka anses ej låst om nyckel kvarlämnas synlig eller i låset.

Fönster

Öppningsbart fönster skall vara stängt och invändigt reglat.

Öppningsbart fönster, vars nedre kant är belägen lägre än 4 m över markplan eller som på annat sätt är lätt åtkomligt (t.ex. från balkong, tak, brandstege), skall antingen vara låst med av försäkringsbolagen godkänt fönsterlås eller annan likvärdig låsanordning (t.ex. hänglås) eller ha inkrypningskydd.

Fönster anses ej låst om nyckel lämnas kvar i låset.

Annan öppning

Annan öppning, som är större än 150 x 300 mm, skall ha inkrypningskydd.

0.7.2 Krav på inbrottskydd avseende inhägnat område

Området där den försäkrade egendomen förvaras skall vara omslutet av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port m.m.), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnad

Inhägnaden skall bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 m hög, varav de översta 0,20 m utgörs av minst två rader taggtråd. Inhägnaden skall anslutas så nära till marken, att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag m.m. skall vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Stängsel och vägg

Ex. på godtagbart utförande:

- flätverksstängsel av minst 3 mm tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 med mer
- vägg av trä minst 25 mm tjock -
vägg av stålplåt minst 1 mm tjock.

Grind, port och dörr

Grind, port och dörr skall fylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan.

Grind, port och dörr skall vara låst med av försäkringsbolagen godkänd låsenhet (instickslås och slutbleck eller hänglås med beslag). Beslag till hänglås skall ha minst samma motståndskraft mot inbrottsangrepp som låset.

Vid gångjärnen skall finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr skall vara försedd med likvärdigt skydd.

Grind, port och dörr anses ej låst om nyckel kvarlämnas synlig eller i låset.

1 Egendomsförsäkring

1.1 Vem försäkringen gäller för

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller i fråga om arbeten och hjälpmedel för försäkringstagaren under förutsättning att försäkringstagaren äger eller är ersättningskyldig för egendomen eller skriftligen åtagit sig att försäkra denna.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller i fråga om

- arbeten även för
- försäkringstagarens beställare, om denne är byggherre eller vid montageverksamhet
- slutlig beställare
- försäkringstagarens underentreprenör/underleverantör i den omfattning försäkringstagaren enligt skriftligt avtal med denne åtagit sig att försäkra underentreprenaden
- hjälpmedel även för ägare till hjälpmedel, som erfordras för avtalat åtagande, och som försäkringstagaren leasar, hyr eller lånar arbetstagares egendom för både försäkringstagaren och ägaren. Dock endast under förutsättning att försäkringstagaren är skyldig att ersätta skada på egendomen och enbart i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring - Byggherrens hjälpmedel.

Tilläggsavtal fordras

Utan särskilt tilläggsavtal gäller försäkringen inte för sidoentreprenör/sidoleverantör eller konsortiepartner.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft, med de begränsningar som anges i 1.2.1 - 1.2.3.

1.2.1 Entreprenadtid

För arbeten som utförs på entreprenad gäller försäkringen till dess arbeten eller del därav avlämnats eller övertagits.

1.2.1.1 I bruktagande

Vid skada som orsakats av att arbeten helt eller delvis tagits i bruk före avlämnande eller övertagande gäller försäkringen inte till den del skadan kan ersättas genom annan gällande försäkring.

1.2.1.2 Provbekastning och provdrift

För arbeten som utgör montageverksamhet gäller försäkringen under sammanlagt högst 4 veckors provdrift, provbelastning, tillgänglighetsprov, prestandaprov eller kommersiell drift.

1.2.2 Garantitid

Försäkringen gäller efter avlämnande eller övertagande

- i högst 3 år från garantitidens början för skada som uppkommer vid avhjälpande av brist eller fel i arbeten
- i högst 2 år från garantitidens början för skada som beror på brist eller fel i arbeten och som upptäcks under garantitiden.

Dock endast under förutsättning att försäkrad entreprenör är skyldig att ersätta skadan.

1.2.2.1 Undantag vid montageverksamhet

Försäkringen gäller inte efter avlämnande eller övertagande för skada på arbeten som utgör montageverksamhet och som beror på brist eller fel i sådana arbeten.

1.2.3 Arbeten i egen regi

För arbeten som utförs för försäkringstagarens egen räkning (för eget bruk eller för försäljning) gäller försäkringen till dess arbeten tagits i bruk, dock längst 3 månader från den tidpunkt då de tidigast kunnat tas i bruk.

1.3 Var försäkringen gäller

1.3.1 Arbeten, ritningar, arkivalier, och datamedia samt arbetstagares egendom

Försäkringen gäller inom Norden

- på arbetsområde
- under landtransport till eller från arbetsområde, om skadan inte kan ersättas genom annan försäkring.

Högsta ersättning

Högsta ersättning för skada under transport är begränsad till försäkringsbeloppet, dock högst 10 prisbasbelopp.

1.3.2 Hjälpmedel

Försäkringen gäller inom Norden.

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskas eller går förlorat.

Försäkringen avser således inte sådan skada som består i produktionsbortfall, avbrottsförlust, utebliven vinst, forcerings- och förseningskostnader eller annan ekonomisk följdskada.

1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkrad egendom utgörs av objekttyperna Arbeten och Hjälpmedel som försäkringstagaren äger, enligt entreprenadhandlingarna är ersättningskyldig för eller skriftligen åtagit sig att försäkra eller på annat sätt angivits i försäkringsbrevet.

Undantag

- Försäkringen gäller inte för egendom, som försäkringstagaren yrkesmässigt hyr eller leasar ut.

1.5.1.1 Tilläggsavtal fordras

För arbeten och hjälpmedel gäller att utan särskilt tilläggsavtal omfattar försäkringen

- inte - arbeten som utförs i konsortium
- arbeten - med värde i färdigt skick över 35 prisbasbelopp – avseende
- anläggning under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav
- petrokemisk industri, kärnkraftverk
- bro, viadukt, bergrum, tunnel
- dammbyggnad, vattenkraftstation, hamnanläggning
- hjälpmedel av typ
- motorfordon och släpfordon till dessa
- gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskiner och dumprar,
- mobilkranar, tornsvängkranar
- luftfartyg, svävare, hydrokoptrar, pontonkranar och mudderverk
- övriga hjälpmedel som används i arbeten för vilka särskilt tilläggsavtal fordras - hjälpmedel - med värde över 10 prisbasbelopp avseende - skepp, båtar, kassuner och pontoner.

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet.

Helvärde

Försäkringen för arbeten och hjälpmedel är helvärdesförsäkring, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

Förstarisk

Försäkringen för ritningar, arkivalier och datamedia samt arbetstagares egendom är förstariskförsäkring.

1.5.2.1 Fribelopp

Försäkringen omfattar - även om särskilda försäkringsbelopp härför inte utsatts i försäkringsbrevet - följande egendom intill högst nedan angivna belopp

- ritningar, arkivalier och datamedia – 2 prisbasbelopp
- arbetstagares egendom per arbetstagare - 20% av prisbasbeloppet eller belopp enligt kollektivavtal.

1.5.2.2 Högsta ersättning

Låsändringar

Om nyckel eller kod som förvarats hos försäkringstagaren eller dennes ombud stulits i samband med inbrott i lokal eller i bostad eller förlorats genom rån, och låsändringar på grund därav skäligen är påkallade i av försäkringstagaren utförda arbeten eller disponerade lokaler, ersätts kostnad härför. Ersättning lämnas med sammanlagt högst 1 prisbasbelopp för låsändringar i samtliga berörda lokaler för vilka försäkringen gäller.

1.5.3 Investering och prisändring

Det vid försäkringsårets början i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för hjälpmedel och arbeten anses därefter vid varje tidpunkt vara höjt med det belopp, varmed egendomens värde ökat genom dels investering eller ändrings- och tillägsarbeten, dels prisändring från försäkringsårets början.

Sådan värdestegring begränsas dock under försäkringsåret enligt 1.5.3.2 och 1.5.3.3 nedan.

1.5.3.2 Hjälpmedel

För hjälpmedel begränsas värdestegringskyddet att gälla enbart för investering och prisändring och gäller sammanlagt intill högst 30% av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.3.3 Arbeten

För arbeten begränsas värdestegringskyddet att gälla enbart för ändrings- och tillägsarbeten och prisändring och gäller sammanlagt intill högst 30% av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Rönjningskostnad), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Självriskan är ett prisbasbelopp. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

1.7 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen omfattar skadehändelserna enligt 1.7.8 (Allriskförsäkring) nedan.

1.7.0 Allmänna undantag

Grov vårdslöshet, uppsåt och risktagande

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Ej heller är Bolaget ansvarigt för skada som orsakats av handlande eller underlåtenhet som – med hänsyn till omständigheterna – inneburit betydande risk för skadans uppkomst. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att varken den försäkrade eller dennes arbetsledning varit medveten om skaderisken.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t.ex. kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som leverantör av vara enligt åtagande i avtal är skyldig att ersätta
- som leverantör av vara enligt köplag eller åtagande i avtal är skyldig att ersätta. Undantaget tillämpas inte i den mån leverantören inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

Dammgenombrott

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas genom brott i naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten (dammgenombrott), dock gäller försäkringen för arbeten.

1.7.8 Allriskförsäkring

Försäkringen gäller för oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

1.7.8.1 Undantag

1.7.8.11 Brist eller fel

Vid skada på arbeten till följd av fel, gäller försäkringen inte för sådana kostnader, inklusive kostnader för åtkomst av felet, som skulle ha uppkommit om felet hade avhjälpits omedelbart före skadans uppkomst.

Försäkringen gäller inte heller för skada på felaktig egendom, ingående i arbeten.

Med fel/felaktig avses härvid att material, konstruktion, beräkning, ritning, beskrivning, råd, anvisning eller arbetsprestation som har använts för arbeten inte, oavsett avtalade krav, uppnår erforderlig standard med hänsyn till de faktiska förutsättningarna och den avsedda funktionen.

Med åtkomst av fel avses

- sådana förberedande åtgärder som är föranledda av, och måste vidtas för att kunna avhjälpa felet, t ex lokalisering och friläggning av detta
- sådana åtgärder, efter avhjälpan av felet, som måste vidtas för att återställa egendom, utrymme eller plats efter inverkan av de förberedande åtgärderna.

1.7.8.12 Skada genom

Försäkringen gäller inte för skada genom

- stöld, bedrägeri, försäkring eller liknande förmögenhetsbrott
- svinn.

Försäkringen gäller dock för skada genom stöld om tidpunkten för brottet kan preciseras och om rimliga säkerhetsåtgärder har vidtagits med hänsyn till egendomens värde och förhållandena i övrigt.

1.7.8.13 Skada på

- Försäkringen gäller inte för skada på begagnad egendom ingående i sådana arbeten som utgör montageverksamhet.
- Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan påvisa att skadan inte till någon del orsakats av bristfällighet eller felaktighet i den begagnade egendomen
- Förbrukningsmaterial ingående i hjälpmedel, t.ex. drivmedel, däck och slangar, filter,
- linor, packningar, remmar och kedjor, larvband, transportband
- Utbytbara verktyg såsom till berg- eller brunnsbormaskin hörande borrhäfte, borrhång skarvhylsa, bormejsel, borkrona eller andra motsvarande verktyg.

Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan påvisa att skadan har uppkommit genom plötslig och oförutsedd yttre orsak och skadan skulle ha uppkommit även om egendomen ej varit i drift. Skadan värderas till högst egendomens tekniska värde.

1.7.8.14 Skada som består i

Försäkringen gäller inte för skada som består i

- förlust av information på datamedia till följd av felhantering, felprogrammering, virus, hackerattack eller liknande
- förslitning, förbrukning, korrosion, kavitation, beläggning eller avsättning - sönderfrysning av förbränningsmotor eller till densamma hörande kylsystem.

Försäkringen omfattar inte sådan merkostnad vid förlust av information (data) på datamedia, som uppstått till följd av att säkerhetskopior enligt 1.9.3.1, 1.9.3.2 eller 1.9.3.3 inte funnits. (Se Säkerhetsföreskrifter 1.9.3 och Påföljd 1.9.4).

1.7.8.15 Skada av sådan art

Försäkringen gäller inte för skada som är av sådan art, att den inte påverkar egendomens användbarhet eller kan avhjälpas genom normal service eller justering.

1.8 Räddnings- och Röjningskostnad

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidtaga enligt 10.6 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- för släckmedel
- den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal.

Högsta ersättning

Vid förstarisikförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet. Vid helvärdesförsäkring betalas räddningskostnad även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (röjning, sanering, borttransport samt destruktion).

Högsta ersättning

Bolagets åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt följande:

- Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på luft, mark, vattentäkt, sjö eller annat vattenområde eller på grundvatten är begränsad till 10 prisbasbelopp.
- Den sammanlagda ersättningen för skada och röjningskostnad, vad avser hjälpmedel, är begränsad till det sammanlagda värdet av skadade hjälpmedel utökat med 10%.
- I övrigt är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till Bolagets sammanlagda försäkringsbelopp på skadestället* utökat med 10%. Denna utökning är dock begränsad till 50 prisbasbelopp.
- Med skadeställe avses här den fastighet enligt fastighetsregistret, där skada inträffat.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

1.9 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Utöver nedan angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift eller annan föreskrift* som i skadeförebyggande syfte meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning om säkerhetsföreskrift inte iakttagits, se 1.9.4.

1.9.1 Säkerhetsföreskrifter avseende brand

1.9.1.1 Offentliga föreskrifter

De föreskrifter, som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelas i lag eller förordning om

- brandfarliga varor
- explosiva varor
- elektrisk starkströmsanläggning jämte tillämpningsföreskrifter, skall iakttas.

1.9.1.2 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar skall finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningschef eller Bolaget.

1.9.1.3 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering skall vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektioneringen vid rökutveckling.

1.9.1.4 Brandfarliga arbeten (Heta arbeten)

Följande säkerhetsregler för s.k. heta arbeten, utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska Brandförsvarsföreningen (SBF), skall följas.

Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Allmänt

Heta arbeten

Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Brandskyddsansvarig

Den som avser att bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats skall skriftligen utse en brandskyddsansvarig, som skall bedöma om arbetena medför fara för brand. Om brandskyddsansvarig ej utses blir försäkringstagaren automatiskt brandskyddsansvarig.

Om fara för brand bedöms föreligga, skall den brandskyddsansvarige utfärda tillstånd för arbetena på SBFs blankett "Tillstånd/Kontrollista" för heta arbeten (TK-Allmänt respektive TK-Tak) eller motsvarande, som skall vara fullständigt ifylld under arbetenas utförande, förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs. Den brandskyddsansvarige får inte utföra de heta arbetena. Anmärkning: Angivna blanketter beställs från SBF, tel 08/588 474 00, fax 08/662 35 07, e-post info@svbf.se.

Säkerhetsregler

Säkerhetsregel nr 1

Behörighet

Den som skall utföra eller bevaka arbetena skall ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Utbildningen skall vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBFs utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara brandskyddsansvarig skall ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2

Brandvakt

Brandvakt skall utses och finnas på arbetsplatsen under den tid som de heta arbetena utförs. Detta gäller även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna

arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt behövs inte när den brandskyddsansvarige bedömer att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3

Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material, skall tillstånd inhämtas av kommunens brand-/räddningschef.

Säkerhetsregel nr 4

Städning och vattning

Arbetsplatsen skall vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5

Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen skall flyttas bort, skyddas eller avskärmas genom övertäckning.

Säkerhetsregel nr 6

Brännbara byggnadsdelar

Brännbara byggnadsdelar och värmeledande konstruktioner skall vara kontrollerade och skyddade samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7

Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen skall vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8

Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning skall finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två handbrandsläckare med lägst prestanda 34 A 233 B C och med en vikt på minst 6 kg (motsvarar ABE III).

Vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två handbrandsläckare typ ABE III (eller motsvarande) samt brytverktyg (t.ex. pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med

vatten saknas, t.ex. vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, skall utrustningen kompletteras med ytterligare en handbrandsläckare med lägst prestanda 34 A 233 B C och med en vikt på minst 6 kg (motsvarar ABE III).

Säkerhetsregel nr 9

Svetsutrustning

Svetsutrustning skall vara felfri. Acetylenflaska skall vara försedd med bakslagsskydd.

Svetsbrännare skall vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel skall finnas.

Säkerhetsregel nr 10

Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren skall kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon skall finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Säkerhetsregel nr 11

Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, skall lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12

Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13

Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt skall utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBFs instruktioner för brandfarliga heta arbeten på tak och balkonger (beställs från SBF, tel 08/588 474 00, fax 08/662 35 07, e-post info@svbf.se).

1.9.1.5 Tobaksrökning

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler och på toaletter.

På övriga platser får rökning inte ske.

1.9.1.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller Explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.

1.9.1.7 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning

- att fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- Bolaget eller kommunens räddningschef lämnat medgivande därtill, om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionsfarliga.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av Bolaget eller kommunens räddningschef garageras inom fabrikations- eller lagerlokal eller upplag.

1.9.3 Datamedia

1.9.3.1 Program

Aktuella system-, standard- eller applikationsprogram skall finnas i minst tre exemplar. Programmeringsunderlaget för dessa räknas härvid som ett exemplar. Övriga två exemplar, arbetskopia och säkerhetskopia, skall finnas i maskinellt läsbar form på åtskilda datamedia.

Programmeringsunderlag och behandlingshistorik skall finnas bevarade i enlighet med bokföringslagen.

1.9.3.2 Register och produktionsdata

Register eller annan information avsedd för maskinell bearbetning, lagrad på datamedia, skall finnas i minst tre generationer, alternativt ett original och två kopior. Av dessa exemplar skall ett utgöra säkerhetskopia. Erforderligt underlag för uppdatering av information från den tidpunkt då back-up togs till samma aktualitet som vid skadetillfället skall bevaras.

1.9.3.3 Administrativa rutiner

Dokumenterad rutin för produktions-överlämnande, d.v.s. införande av nya program eller ändring av befintliga produktionsprogram, skall finnas och efterföljas.

Backuprutiner

(Säkerhetskopiering) skall finnas dokumenterade, varvid backup tas enligt en i förväg bestämd plan. Det åligger försäkringstagaren att förvissa sig om att backupregistren är aktuella, korrekta och funktionsdugliga. Backupregistren skall flyttas mellan de olika arkiven enligt dokumenterad rutin.

1.9.3.4 Förvaring av säkerhetskopior

Säkerhetskopior skall förvaras avskilt ifrån övriga exemplar i låst brandsäkert avskilt arkiv eller i låst datamediaskåp av sådan beskaffenhet att, efter en timmes brand i

omgivningen, temperaturen i förvaringsutrymmet inte överstiger det av mediatillverkaren angivna högsta tillåtna värdet.

1.9.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Påföljd avseende 1.9.0, 1.9.1 och 1.9.3.4

Om säkerhetsföreskrift vid egendomsskada inte iakttagits, görs utöver självrisk och annan reducering en nedsättning av sammanlagd ersättning med:

- 30%, dock lägst 1 och högst 10 prisbasbelopp, om ovan angivna föreskrifter för heta arbeten, enligt 1.9.1.4 följts
- 20% , dock lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp, om annan säkerhetsföreskrift enligt villkoren inte följts.

Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Härvid beaktas den försäkrades organisation och storlek, arbetenas art och omfattning, tillämpligt entreprenadkontrakt, försummelsen, påföljdens betydelse för den försäkrade och förhållandena i övrigt.

Påföljd avseende 1.9.3.1, 1.9.3.2 och 1.9.3.3

Om säkerhetsföreskrift vid egendomsskada inte iakttagits, lämnas inte ersättning för den merkostnad som uppstått till följd härav.

1.10 Skadevärderingsregler

Skada på egendom värderas enligt följande regler (1.10.4 - 1.10.10) Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

1.10.4 Ritningar, arkivalier och datamedia

Skadan värderas till de normala kostnader, som inom 2 år nedläggs för att återställa den informationen som förlorats.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta.

Skada på arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring.

1.10.10 Arbeten och Hjälpmedel

1.10.10.1 Arbeten och hjälpmedel som återställs

Om återställande sker för försäkringstagarens räkning, värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Återställandet måste ske senast inom 2 år.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel ersättes inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastnings-förmåga, skall vid skadevärderingen skälig hänsyn tas till detta.

Begränsningar

Vid skada på

- egendom vars tekniska värde är lägre än halva nyanskaffningsvärdet värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till egendomens tekniska värde
- motordrivna fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) och släpfordon till dessa samt skogsmaskin (t.ex. processor eller fällare) värderas skadan alltid till högst egendomens tekniska värde
- för byggnads- och montageverksamhet avsedd maskin, panna, skjul och bod värderas skadan alltid till högst egendomens tekniska värde
- duk i plasthall eller tält värderas skadan alltid till högst egendomens tekniska värde.

Speciella regler för lindningar (elektrisk utrustning)

Skada på lindningar - och p.g.a. uppkomna skador på plåtar - till elektrisk utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till lindningarnas och plåtarnas tekniska värde.

Vid beräkningen av det tekniska värdet skall för

- elektriska motorer och generatorer med märkeffekt större än 100 kW
- transformatorer avsedda för in- eller utspänning högre än 12 kV avdrag för värdeminskning görs på lindningarnas och plåtarnas nyanskaffningsvärde

- (d.v.s. kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med
- 5% per år för motorer
  - 4% per år för generatorer
  - 3% per år för transformatorer räknat från en tidpunkt som för motorer börjar 10 år
  - generatorer och transformatorer börjar

15 år efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80%.

Om driftförhållandena är sådana, att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, skall detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

1.10.10.2 Arbeten och hjälpmedel som inte återställs

Återställs inte den skadade egendomen av försäkringstagaren inom 2 år eller återställs den för annans räkning, värderas skadan till skillnaden i egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

1.11 Ersättningsregler

Skada värderas enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och ersätts enligt följande regler.

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.2 Helvärdesförsäkring

Vid helvärdesförsäkring ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

Underförsäkring

Föreligger underförsäkring, tillämpas bestämmelserna i 0.3 (Underförsäkring och påföljd).

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålets sammanlagda värde, tillämpas bestämmelserna i 0.3 (Underförsäkring och påföljd).

1.11.3 Förstariskförsäkring

Vid förstariskförsäkring ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt.

1.11.5 Panträtt i fast egendom och företagshypotek

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lag om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, explosion, åskslag eller luftfartyg.

Om den, som innehar rätt enligt företagshypotek för fordran, anmäler namn och adress hos Bolaget har han, om skadan avser egendom som omfattas av företagshypotek, företrädesrätt för egendomsskada genom brand, explosion, åskslag eller luftfartyg. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppen överstiger 10% av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa innehavare av företagshypotek samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är dock tillämplig.

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningskyldig för mervärdeskatt. Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta är denna Bolaget egendom, och egendomen skall snarast ställas till Bolaget förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts, äger Bolaget avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Den del av ersättningen, som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom

återställs eller återanskaffas, skall betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, skall ersättningen betalas senast 1 månad efter det att Bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas, skall ersättning betalas senast 1 månad efter det att Bolaget erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalning fördröjts genom detta betalas ränta motsvarande fastställd referensränta enligt Räntelagen.

Betalas ersättning senare än vad som sagt ovan, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än 1% av prisbasbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot Bolaget och händelse som kan leda till sådan skada, skall anmälas så snart som möjligt.

Dessutom skall den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända polisintyg om detta till Bolaget.

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar

Ersättningskrav skall framställas till Bolaget snarast efter det att skadan uppkommit. Beträffande preskription se 10.12.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav. Handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredningen skall utan dröjsmål lämnas till Bolaget. Den försäkrade är även skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömning av skadefallet och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet.

Om det krävs godkännande av tredje man för utbetalning av ersättning, skall den försäkrade skaffa skriftligt godkännande och lämna det till Bolaget.

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, skall ersättningen som regel bortfalla.

1.12.3 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att utfärda anvisningar för reparation och tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Bolaget meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering, är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts, är Bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna hade följts.

1.12.4 Tvist om värdering

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller om avbrottsförlust skall på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande enligt tillämplig svensk lag om skiljeförfarande. Vardera parten utser en skiljeman, som skall var opartisk och sakkunnig i den fråga tvisten gäller. Tredje skiljeman utses av de båda skiljemännen om annan överenskommelse inte träffas.

Tredje skiljemannens värde gäller, om det inte överstiger det högsta eller understiger det lägsta värde som någon av de två andra kommit till. I annat fall gäller det högsta respektive det lägsta av de belopp vartill de andra skiljemännen kommit.

Vid värderingen tillämpas villkorens värderingsregler. Parterna skall ges tillfälle att lägga fram den utredning de vill åberopa och närmare utveckla sin uppfattning. I skiljedomen skall anges hur värdet av skadan beräknats. Skiljedomen skall meddelas senast sex månader efter den dag då tredje skiljemannen utsetts.

10 Allmänna avtalsbestämmelser

Försäkringstagarens behörighet

Försäkringstagaren har ensam rätt att avtala med Bolaget om ändring eller upphörande av försäkringen och att mottaga eller avge uppsägning av den.

Vid skadereglering av försäkringsfall för försäkrad som har hemvist i annat land än försäkringstagaren, kan den försäkrade företrädas av försäkringstagaren. Bolaget har rätt att vid sådan skadereglering förhandla och, med bindande verkan för den försäkrade, avtala med försäkringstagaren om Bolagets ansvarighet, samt med befriande verkan utge försäkringsersättning till denne.

10.1 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden anges i försäkringsbrevet och är avtalstiden för försäkringen.

Omedelbart efter försäkringstidens slut gäller automatiskt en ny försäkring med en ny försäkringstid om ett år (försäkringen förnyas), om inte försäkringstagaren eller Bolaget meddelar den andre senast 30 dagar dessförinnan att försäkringen inte skall förnyas. Detsamma gäller efter förnyad försäkring. Om Bolaget har meddelat försäkringen pga ett internationellt försäkringsprogram som avtalats mellan utländskt bolag inom koncern som försäkringstagaren tillhör och utländsk försäkringsgivare, förnyas dock försäkringen endast efter instruktion därom till Bolaget från den utländska försäkringsgivaren.

Om högre premie eller ändrade villkor skall gälla för den nya försäkringen, skall Bolaget meddela ändringarna senast i samband med premiefaktureringen. Försäkringstagaren har därvid rätt att, senast 14 dagar efter meddelandet, genom underrättelse till Bolaget hindra förnyelse av försäkringen eller, om förnyelse redan har skett, säga upp den nya försäkringen till omedelbart upphörande.

10.2 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra tre dagar efter uppsägningen.

Både försäkringstagaren och Bolaget har rätt att vid skada/försäkringsfall säga upp försäkringen att upphöra en månad efter uppsägningen.

Försäkringstagaren har rätt att med omedelbar verkan säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del fallit bort.

Bolaget har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen

- om försäkringen grundas på någon oriktig uppgift från försäkringstagaren eller försäkrad
- om risken för skada ökar såsom anges i tillämplig lag om försäkringsavtal, eller försäkringen innehåller säkerhetsföreskrift som har åsidosatts och kan antas komma att åsidosättas i framtiden
- om försäkrad inte tillåter att Bolaget besiktigar den försäkrade verksamheten eller försäkrad egendom.

10.3 Premiebetaling

10.3.1 Utan betalkonto hos Bolaget

För försäkringstagare utan betalkonto hos Bolaget gäller att premie skall vara betald när försäkringstiden börjar eller, om premiefakturering sker, inom 14 dagar efter Bolaget skickat premiefakturan. I annat fall föreligger dröjsmål med premiebetaling. Betalas premien med dröjsmål, men innan försäkringen sagts upp, inträder Bolaget ansvarighet tidigast dagen efter betalningen.

Motsvarande gäller vid tilläggspremie på grund av ändring av försäkringen under försäkringstiden, varvid ändringen betraktas som en egen försäkring med försäkringstid som börjar när ändringen ska träda i kraft.

10.3.2 Med betalkonto hos Bolaget

För försäkringstagare som har medgivit att betala försäkringspremien via autogiro (betalkontoavtal), gäller att premie skall betalas enligt Bolagets allmänna bestämmelser för autogirobetalning som gäller till följd av medgivandet (kontobetalning). Har betalkontoavtalet upphört vid försäkringstidens början, gäller dock i stället vad som sägs i 10.3.1. Upphör betalkontoavtalet under försäkringstiden av annat skäl än bristande kontobetalning, skall premie betalas enligt faktura från Bolaget.

Om betalkontoavtalet inte har upphört inträder Bolagets ansvarighet vid försäkringstidens början, även om kontobetalning av premie inte skett.

Sker inte kontobetalning i tid enligt avisering till försäkringstagaren, eller betalas inte fakturerad premie i tid enligt fakturan, föreligger dröjsmål med premiebetalningen. Betalningspåminnelse som Bolaget därefter skickar till försäkringstagaren skall anses innebära uppsägning av försäkringen om inte premie betalas enligt påminnelsen. Vid sådan uppsägning upphör försäkringen att gälla efter förfallodagen enligt påminnelsen eller, om det infaller senare, när kontoavtalet upphör p.g.a. utebliven betalning.

10.3.4 Premiereglering

Vid försäkringsårets början erlagd premie är preliminär. Definitiv premie uträknas efter försäkringsårets slut och grundas på de uppgifter som försäkringstagaren på begäran lämnat Bolaget.

Skillnaden mellan preliminär och definitiv premie regleras med tilläggspremie respektive återbetalning. Detta gäller om skillnaden mellan preliminär och definitiv premie är mer än 1% av prisbasbeloppet. Underlåter försäkringstagaren att inom 1 månad lämna begärda uppgifter, har Bolaget rätt att fastställa skälig premie.

10.4 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid

Om försäkringen upphör att gälla p.g.a. försäkringstagarens uppsägning skall Bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen upphör att gälla p.g.a. Bolagets uppsägning återbetalar Bolaget oförbrukad del av premien.

Har skada/försäkringsfall inträffat anses premie för ett belopp motsvarande försäkringsersättningen vara förbrukad.

10.5 Räddningsplikt

Om skada inträffat eller kan befaras inträffa omedelbart, skall den försäkrade efter förmåga tillse att skadan begränsas eller avvärs och att eventuell rätt till ersättning från tredje man bevaras. Om Bolaget meddelar särskilda anvisningar för detta skall den försäkrade följa dessa.

Om annan än den försäkrade, på grund av avtal med denne, råder över möjlighet att vidta räddningsåtgärd enligt första stycket, ansvarar den försäkrade för att avtalsparten vidtar åtgärden.

Kostnad för räddningsåtgärd enligt ovan ersätts endast om och i den utsträckning som anges i övriga villkorsbestämmelser.

10.6 Regress

Till den del Bolaget har betalt skadeersättning eller kostnad enligt försäkringen, övertar Bolaget den försäkrades rätt till ersättning från annan som är skyldig att ersätta skadan eller kostnaden.

10.7 Återkrav

Har Bolaget betalat ersättning på felaktig grund som beror på den försäkrade, är denne skyldig att genast återbetala beloppet jämte dröjsmålsränta enligt tillämplig räntelag från dagen för utbetalningen.

10.8 Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i den förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll även för denna försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna så som anges i tillämplig lag om försäkringsavtal.

10.9 Kvittningsförbehåll

Bolaget har rätt att infria sin ersättningskyldighet gentemot försäkrad genom kvittning med fordran som Bolaget kan ha mot annan försäkrad eller försäkringstagaren.

10.10 Valuta

Alla penningbelopp som anges i denna försäkring avser SEK där inget annat anges. Vid betalning i annan valuta än angiven ska, vid tillämpning av försäkringen, omräkning ske till den angivna valutans efter avistakursen hos svensk affärsbank för köp av betalningsvalutan per betalningsdagen.

10.11 Force majeure

Bolaget är vid tillämpning av försäkringen inte ansvarigt för skada som orsakas av

Bolaget p.g.a. lagbud, myndighetsåtgärd, krigshändelse, arbetskonflikt - även om Bolaget är föremål för eller självt vidtar konfliktåtgärd - eller annan liknande omständighet. Om någon sådan omständighet hindrar Bolaget från att fullgöra åtgärd enligt försäkringen, får åtgärden uppskjutas utan påföljd för Bolaget tills hindret upphört.

10.12 Preskription

Den som har fordran p.g.a. försäkringen förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till Bolaget inom sex månader från det han fått kännedom om sin fordran.

Den som har fordran skall vidare, för att inte förlora sin rätt, väcka talan mot Bolaget om anspråket inom tre år från det han fått kännedom om sin fordran, och i vart fall inom tio år från det att fordran tidigast hade kunnat göras gällande. Har fordran anmälts i rätt tid enligt första stycket, får talan dock alltid väckas inom sex månader från det att Bolaget har meddelat slutligt ställningstagande till anspråket.

Bolaget kan vid slutligt ställningstagande till anspråk p.g.a. försäkringen, skriftligen förelägga den som har fordran att inom sex månader väcka talan mot Bolaget angående beslutet. Försitts denna tid av den som har fordran, eller för han inte talan till dom, förlorar han sin rätt att få ändring av beslutet.

10.13 Tillämpbar lag och behörig domstol

För försäkringen gäller i övrigt tillämplig svensk lag om försäkringsavtal. Svensk rätt skall gälla för tolkning och tillämpning av försäkringsavtalet. Tvist angående avtalet skall prövas av svensk domstol.

Detta gäller även om tvisten avser skada som inträffar utomlands.